

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Numan KURTULMUŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


İzzet BÖKAL
Van Milletvekili

Geçmişten günümüze birçok medeniyete başkentlik yapan Van'da kültürel mirası oluşturan birçok tarihi medrese, kümbet, kilise ve kalenin gerektiği gibi korunmadığına ve restorasyon çalışmalarının yapılmadığına ilişkin şikayetler kamuoyuna yansımaktadır. Özellikle Van yerel basınında sık sık Urartu ve Ermenilerden kalan sanatsal yapıların ve tarihi eserlerin korunmadığına yönelik haberler yayınlanmaktadır. İlgili haberlere bakıldığında; Van'da Cumhuriyet Caddesi üzerinde yer alan Tekel binasıyla ilgili belirsizlikten duyulan rahatsızlık görülmektedir. Van'da tarihi sivil mimarinin örneklerinden biri olarak görülen Tekel binası, yarı yıkık halde beklerken yurttaşlar yetkililerden adım atılmasını ve binanın kent için kültürel bir değere dönüştürülmesini talep etmektedirler.

Aynı şekilde Van'ın Gevaş ilçesinde bulunan 700 yıllık Halime Hatun Kümbeti'nin de ilgisizliğin kurbanı olduğu ifade edilmektedir. Bu yetmezmiş gibi yanında yapılan okul binası ile kümbetin silueti de bozulmuştur. Bununla birlikte Gevaş ilçesinin Göründü (Mihripat) mahallesinde yer alan Kızıl Kilise'nin de yok olmayla karşı karşıya olduğu belirtilmektedir. Kamuoyuna yansıyan haberde Karmrevank Manastırı içerisinde inşa edilen Kızıl Kilise'ye ait birçok duvarın yıkıldığı ve kilisenin yanı başında Ermenice yazıtların bulunduğu mezar taşlarının da sağa sola savrulduğu vurgulanmaktadır. Aynı şekilde Van Kültür Envanterinde adı kayıtlı olmasına rağmen kiliseyi tanıtan tabela ve koruma altında olduğunu gösteren bir uyarının olmadığı da ifade edilmektedir.

Benzer şekilde taş ve kerpiç işçiliğinin önemli örneklerinden biri olan Urartulardan kalma Ayanis Kalesi de bugüne kadar ayakta kalmasına rağmen 29 yıldır bitmeyen kazı çalışmaları nedeniyle cam platforma hapsedilmiş durumdadır. Bu nedenle 2 bin 700 yıllık Ayanis Kalesi, kültür turizminin de önemli bir parçası olma şansını günden güne kaybetmektedir. Dolayısıyla medeniyetler beşiği Van'ın kültürel ve tarihi değerleriyle ilgili acilen bir eylem planı oluşturulması gerekmektedir. Kültürel mirası oluşturan değerlerin

sahipsiz bırakılması, Van'ın binlerce yıllık dokusunu da yok etmektedir. Bu da beraberinde kenti değersizleştirirken diğer yandan da Van'ın kültür ve inanç turizmi potansiyelini zayıflatmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Van ili genelinde bulunan tarihi eser sayısı kaçtır? Bu tarihi eserlerden kaç Bakanlığınızca tescil edilmiştir? Tescil edilmeyen eserler hangileridir?
- 2- Van ilinde bulunan tarihi eserlerin kaç ve hangileri şahıs adına tapulanmıştır? Konuyla ilgili Bakanlığınızca herhangi bir adım atılmış mıdır? Tapuları geri almak amacıyla ne tür çalışmalar yapılmaktadır?
- 3- Batı illeri başta olmak üzere birçok yerde tarihi mekanlara gösterilen özenin Van'daki tarihsel ve kültürel mirasa gösterilmemesinin nedeni nedir?
- 4- Bakanlığınızca Türkiye genelinde illere ayrılan bütçe nedir? Bu bütçenin son 10 yıla göre dağılımı nedir?
- 5- Van'da Cumhuriyet Caddesi üzerinde bulunan Tekel binasının akıbeti ne olacaktır? Konuyla ilgili neler planlanmaktadır? Bakanlığınızın bu konuda herhangi bir girişimi olmuş mudur?
- 6- Van'ın Gevaş ilçesinde bulunan Halime Hatun Kümbeti'yle ilgili yapılan çalışmalar nelerdir? Silueti bozan yapılarla ilgili alınan herhangi bir karar bulunmakta mıdır?
- 7- İlgisizlik ve bakımsızlık sonucu duvarlarının yıkıldığı ve mezar taşlarının sağa sola savrulduğu belirtilen Van'ın Gevaş ilçesinde bulunan Kızıl Kilise ile ilgili hangi çalışmalar yapılmıştır?
- 8- Gevaş ilçesinde bulunan Kızıl Kilise'nin bu halde olmasının sebebi nedir? Bundan kim veya kimler sorumludur? Konuyla ilgili herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
- 9- Kızıl Kilise'yi tanıtan ve koruma altında olduğunu gösteren herhangi bir tabelanın bulunmamasının sebebi nedir? Bu yönde neler yapılması planlanmaktadır?
- 10- Van'da Urartulardan kalan Ayanis Kalesi'nde kazı çalışmalarının bugüne kadar bitirilememesinin nedeni nedir? Kazının ne zaman bitirilmesi planlanmaktadır?
- 11- Van ilinde kültür ve inanç turizmini geliştirmek amacıyla Bakanlığınız tarafından şu an sürdürülen ve ileride yapılması planlanan projeler nelerdir?